

PODPORA ROZVOJE DIGITÁLNÍ GRAMOTNOSTI

PRVNÍ VLNA OVĚŘOVÁNÍ JE ZA NÁMI, DRUHÁ JE TU!

CO JE TO DIGITÁLNÍ GRAMOTNOST?

Digitální gramotnost je schopnost provádět úspěšně digitální aktivity (schopnost efektivně pracovat s digitálními technologiemi) v rámci různých životních situací, které mohou zahrnovat práci, učení, volný čas a další aspekty každodenního života.¹

Digitální gramotnost lze chápat jako soubor digitálních kompetencí (vědomostí, dovedností, postojů, hodnot), které jedinec potřebuje k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při svém zapojení do společenského života.

O projektu

Projekt Podpory rozvoje digitální gramotnosti^{2,3} zacílený na rozvoj digitálních kompetencí napříč jednotlivými stupni vzdělávacího systému (od MŠ až po střední školy a gymnázia) vstoupil do druhé fáze ověřování digitálních vzdělávacích zdrojů (DVZ). Tyto materiály byly vytvořeny tak, aby poskytly učitelům metodickou podporu pro přirozené začleňování vzdělávacích aktivit zaměřených na rozvoj digitální gramotnosti do výuky ve všeobecně vzdělávacích předmětech. Konkrétním výstupem projektu ve vztahu k Výtvarné výchově je sada 8 digitálních vzdělávacích zdrojů včetně metodických materiálů zaměřených na rozvoj digitální gramotnosti žáků na 2. stupni základní školy, na středních odborných školách a Gymnáziích. Jednotlivé DVZ vzniklé v předmětovém modulu výtvarná výchova tak nabízejí didaktickou přípravu na výuku výtvarné výchovy od dvou po osm vyučovacích hodin. Celkově v projektu ve všech předmětových modulech vzniklo více než 70 digitálních vzdělávacích zdrojů pro 2. stupeň ZŠ, SOŠ a gymnázia, 12 digitálních vzdělávacích zdrojů pro 1. stupeň ZŠ a 6 modelových aktivit s pomůckami a metodikami

pro učitele pro rozvoj digitální (pre)gramotnosti dětí v předškolním vzdělávání.

První vlna ověřování DVZ

V průběhu 2. pololetí školního roku 2018/2019 byly v předmětovém modulu Výtvarná výchova dokončeny digitální vzdělávací zdroje (DVZ), které nabízejí příklady využití digitálních technologií ve výtvarné výchově na 2. stupni ZŠ, SOŠ a gymnáziích. Tyto materiály vznikly na univerzitních pracovištích v Hradci Králové, Olomouci, Plzni, Ústí nad Labem a v Brně. Před ověřením v praxi spolupracujícími učiteli byly materiály konzultovány s oborovými didaktiky zapojenými do projektu a nezávislým konzultantem z oblasti IKT. První vlna ověřování proběhla na školách napříč regiony naší republiky a zapojili se do ní učitelé na školách v Hradci Králové, Karlových Varech, Brně a v Opavě. Učitelé v praxi ověřovali možnost využití těchto materiálů ve výuce, jejich přínos pro žáky ve vztahu k oboru, probíranému učivu a jejich přínos při budování digitálních kompetencí v oblastech definovaných projektem (Informační a datová gramotnost, Komunikace a kolaborace, Tvorba digitálního obsahu, Bezpečnost, Řešení problémů a Technologické kompetence), stejně jako i uživatelskou vstřícnost metodického materiálu směrem k učitelům.

Při ověřování byly všechny výstupy natáčeny dvěma kamerami – kamera snímající učitele a kamera snímající žáky. Pořízený záznam byl následně zpracován a evaluován odborným konzultantem. Na základě analýzy záznamu i dotazníku vyplněného učitelem implementujícím DVZ do výuky byla autorovi DVZ poskytnuta zpětná vazba, aby mohl do metodického materiálu zapracovat připomínky před jeho druhým ověřením. Je nezbytné vyjádřit vřelý dík všem učitelům, kteří se nezalekli objektivu kamery a umožnili ověření vytvořených DVZ. Přestože nebyl hodnocen výstup učitele, ale samotný vzdělávací materiál, tak přítomnost kamery ve výuce namířená na pedagoga není zcela komfortní situací. Sama skutečnost, že učitel pracuje s podklady, které vytvořil někdo jiný, na téma, které do výuky přináší nové obsahy i technologie, za přítomnosti kamery, metodika implementace a kameramana, je nestandardní situací.

První fáze ověřování byla ukončena úpravou DVZ, schválením těchto úprav a připravením materiálů k druhému ověřování na partnerských školách v dalších regionech.

Velký dík tak náleží všem zapojeným školám a učitelům, autorům DVZ, didaktikům a pracovníkům z jednotlivých univerzitních pracovišť zapojených do projektu, metodikům,

kteří se podíleli na úspěšném ověření DVZ, autorům videozáznamu a v neposlední řadě fakulnímu koordinátorovi, který byl prostředníkem v komunikaci mezi učiteli, autory DVZ, metodikem pomáhajícím učitelům v implementaci a mnoha dalšími neviditelnými úkonech.

Druhá vlna ověřování

Druhá vlna ověřování DVZ je stanovena na období od září 2019 do ledna 2020 a bude probíhat stejným způsobem jako předchozí ověřování.

Rozšířena bude o materiály pro předškolní vzdělávání a 1. stupeň ZŠ, které zahrnují taktéž DVZ z oblasti výtvarné výchovy zpracované moduly pro preprimární a primární vzdělávání. Po ukončení ověřování bude následovat analýza a finální úprava materiálu na základě připomínek implementujícího učitele a odborného konzultanta. Vytvořené DVZ tak poslouží jako materiál, který umožní rozvoj digitální gramotnosti dětí a žáků, i ověření koncepce rozvoje digitální gramotnosti ve vzdělávacích oborech v aktualizovaném kurikulu v RVP PV, ZV, G a SOV v praxi škol.

Další fáze projektu budou zacíleny na přípravu prezenčních i e-learningových kurzů, vzdělávání učitelů a studentů učitelských oborů na vysokých školách. Více o projektu a možnosti zapojení se do dalších fází projektu viz Digitální gramotnost <https://pages.pedf.cuni.cz/digitalni-gramotnost/>

Kateřina Štěpánková

PhDr. Kateřina Štěpánková, Ph.D., působí na Katedře výtvarné kultury a textilní tvorby na Univerzitě Hradec Králové a je členkou výboru České sekce INSEA.

Poznámky:

1 MARTIN, A. Digital Literacy and the „Digital Society“. Digital Literacies: Concepts. Policies & Practices, 2008, s. 151–176.

2 Viz https://pages.pedf.cuni.cz/digitalni-gramotnost/files/2018/07/DG_nabidka_spoluprace.pdf

3 Viz <https://pages.pedf.cuni.cz/digitalni-gramotnost/co-se-deje-kolem-digitalni-gramotnosti/>

VZDĚLÁVÁNÍ PRO UČITELE V NÁRODNÍ GALERII PRAHA

Chystáte se do Národní galerie se svou třídou? Nejste si jisti, jakou výstavu vtáhnout do výuky?

Vzdělávací oddělení Národní galerie Praha koncipuje pravidelné komentované prohlídky k vybraným výstavám pro učitele zdarma. V rámci komentáře k vybraným dílům z výstavy se učitelé seznámí i s koncepcí programů pro školy. Od září proběhly letos prohlídky k Francouzskému Impresionismu, k výstavě Alberta Giacomettiho či Milana Grygara. Koncem listopadu 27. a 28. 11. jsou připravené prohlídky výstavy Václava Hollara.

<https://www.ngprague.cz/program-detail/komentovana-prohlidka-pro-pedagogy-vaclav-hollar-a-umeni-kresby/>

<https://www.ngprague.cz/program-detail/komentovana-prohlidka-pro-pedagogy-vaclav-hollar-a-umeni-kresby-1/>

S obsahem výstavy a kontexty tvorby jednotlivých umělců se mohou pedagogové obeznámit i ve Studijních materiálech pro učitele. Vzdělávací oddělení NGP již od roku 2006 vytváří materiály, které jsou volně ke stažení na webových stránkách NGP a podávají i náměty a podněty k tématům

LISTY ČESKÉ SEKCE INSEA

Listy České sekce INSEA plní funkci oborového informačního zdroje a jsou diskusním bulletinem členů zapsaného spolku Česká sekce INSEA (International Society for Education through Art / Mezinárodní organizace pro výchovu uměním). Listy původně vycházely v letech 1995–1998 jako neperiodický občasník (bylo vydáno celkem 5 čísel ve čtyřech ročnících) a na tuto tradici navázal v roce 2016 pátý ročník obnoveného periodika. Listy vycházejí dvakrát ročně jako neregistrované periodikum pro potřeby spolku a odborné veřejnosti. Toto číslo vychází 2. 12. 2019.

Vydává Česká sekce INSEA, z. s., Univerzitní 3–5, 779 00 Olomouc

Redakce: Petra Šobáňová, Václava Zamazalová

Autor grafického návrhu: Jakub Konečný

Sazba: redakce

Korektury: Václava Zamazalová

www.insea.cz

<https://www.facebook.com/ceskasekceINSEA/>